

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe anu 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULU XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Soritori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 23.

Luni, Marți 29 Ianuaru (10 Februaru)

1885.

Brașov, 28 Ianuaru (9 Febr.) 1885.

În interpelațiunea, ce a făcut-o d-lu Ladislau Vajda în adunarea comitatensă din Clușiu la 31 Ianuaru a. c., și a căreia cuprinsu îl vom publica în numărul de mâne. d-sa a ținut între altele, că reuniunile de maghiarizare voru face imposibilă și în viitoru orice apropiere între Români și Maghiari, cari după situațiunea lor geografică și etnografică aru fi chiamați a se apără împreună. D-lu Vajda a adausu, că decă inimiciile între aceste dou elemente nu se pot curmă, cauza de căpeteniă este atitudinea pressei maghiare.

Decă diarele maghiare, — dice d. Vajda — aru înceta numai câțva timpu de a mai suspițuna pe Români, decă aru mai slăbi puțin din atacurile și defăimările lor neîntrerupte și aru tractă cestiunea naționalităților mai obiectiv, îndată aru începe și foile nemaghiare a se apăra în altu tonu și prin acésta s'ar face unu pasu însemnatu de apropiere.

Nu voim să analizăm părerea exprimată de d-lu Vajda. Asupra purtării pressei maghiare față cu noi ne-am pronunțat nu numai odată francu și fără rezervă mentală și suntem de acord cu d-lu Vajda, că foile maghiare sădescu și nutrescu numai inimizia între Maghiari și Români. Ceea ce voim a constata ađi este impresiunea ce au făcut-o lealele și patrioticele cuvinte rostite de d-lu Vajda în adunarea comitatensă din Clușiu asupra unor Maghiari, cari cu mintea lor sănătoasă și cu logica lor nemăestrită nu pot cuprinde nicidecum, de ce ar trebui cu orice preț să se mance Maghiarul cu Românul în acésta țără, unde este locu destul pentru ca amândoi se potă trăi în pace și în liniște.

Trebuie să presupunem, că în congregația din Clușiu s'au aflat în adevăr câțiva Maghiari de aceștia mai puțin preocupați, cari s'au săturat de meschinăriile jidano-armenesci, ce se săvârșesc sub firma „idei de stat maghiar” în prejudiciul păcii dintre poporele acestei țări; trebuie să presupunem acésta, căci la din contră nu s'ar fi aflat indemnata guvernamentală „Kolozsvári Közlöny” de a scrie unu articolu lungu și latu ca să se apere în fața acelor Maghiari, despre cari presupune că în „ignoranta” loru său în „necunoscinta de lucru” ascultându „cu bună credință” pe d-lu Vajda, au fost seduși de a-i dá credemntu.

Foia clușiană mărturisese că și între membrii maghiari ai reprezentanței județene din Clușiu „nu numai unu”, împărtășese părerea d-lui Vajda. Acésta mărturisire este foarte prețioasă pentru noi fiindcă ea justifică în modu eclatant afirmările noastre, că ostilitățile în privința nemului românesc nu iesu din sînulu poporului maghiar ardelenu, doritoru și elu de a trăi în pace cu toți, ci se facu și se nutrescu din partea terorștilor din haita guvernamentală și din partea unor fanatici, cari neputându-și câștiga alte merite pentru poporu strigă și injură mereu în contra naționalităților și se fălesc că-lu apăra de unu pericolu închipuitu, ce l'ar amenința din parte-ne.

„Este trist”, esclama foia din Clușiu, „că în locu de-a întâmpina recunoștința ce-o merită,

pressa noastră e constrinsă încă să se apere; numai atât mai trebuie, ca să i se ia creditul și să fie paralizată înaintea cetitorilor maghiari...”

În câtu privesce purtarea unor gazetari unguri față cu naționalitățile, ar fi de dorit să se găsească și între Maghiari omeni, cari să se străduiescă a pune odată capetu scandalurilor publice ce le provocă acești gazetari țilnicu. Ne temem însă, că numai câte unu de aceia mai cuteză a simpatiza pe față cu ideile conciliante ale d-lui Vajda, cari, după dișa lui „Kolozs. Közl.” „cunoscă puțin starea lucrurilor”; cu alte cuvinte, omeni cari nu sunt inițiați în meșteșugurile celor ce se impun societății maghiare cu o rară obrăznicia.

Ne bucurăm însă, că se află și de aceștia, cari, fiindcă nu se numără între advocații și juriștii rabuliști, sunt uimiți de foia maghiară „ignorantă.” Câtu pentru noi, suntem de firma convicțiune, că acești omeni, cari nu cunosc necazurile poporului numai din articulu toilor clușiene, ci din propria experiență, au de cece ori mai multă pătrundere în starea reală a lucrurilor și mai multă judecată sănătoasă decât totă ceta advocaților unguri din Clușiu. D. Vajda le-a dat în glas acestora și astfel și-a câștigat unu merit deosebit.

Acuma se vede, că aceia, cari pretind că voru să împăciuescă pe Maghiari cu Români, și-au greșit cariera scoțându unu diaru în limba română, cu scopu de a ne liniști pe noi, pe când ei trebuiau să-lu scotă în limba maghiară, ca să mblândească pe cei ațiați de presa ungerescă și să le vină într'ajutoru acelor elemente încă nemolipsite din sînulu poporului maghiar, cari au idei mai sănătoșe în privința pacificei conviețuirii a naționalităților.

Ne mirăm cum crede foia clușiană de a capacita pe Maghiarii, cari nu simpatizescă cu atitudinea ei, vorbindu-le câte verși și uscate despre relațiile dintre presa francesă și germană și despre acelea dintre presa maghiară și cea din România. Paciniculu cetățenu maghiar, care voesce să trăiască în bună înțelegere cu poporul român, nu vrea să scie de nisce argumente luate din sfera diplomației înalte, pe care domni dela Clușiu o n'ntelegu așa de rău. Elu scie una și bună, că în relațiile lui cu compatriotulu său român nu se tracteză de interese a douo state diferite, ci e vorba numai de aceea, cum să trăiescă douo popore diferite în unu și acelașu stat, fără să se mance unu pe altu.

S'au înșelat gazetarii din Clușiu, dacă au crețutu că negliobiile și mârșăviile, ce le produc ei de unu lungu șiru de ani în contra nemului românesc nu voru produce odată unu efect contrar intențiunilor lor. Maghiarii dela țără s'au săturat de comedia ce se joca cu ei. Ei vedu că tôte duc numai la unu capetu destul de trist: la sărăcirea generală. Nu mai prind ađi fantasteriile și nedumeririle gazetelor ungeresci, nici chiar la publiculu maghiar. Elu a început a se scărbi de atâtea minciuni. Noi nu putem decât să salutăm cu bucuria acésta aparițiune.

Nouă probe de „cultură.”

Într'unu articolu de fondu intitulat „Sznvak” guvernamentalu „Kolozsvári Közlöny” dela 6 Februaru c. face din articulu foiei noastre o colecțiune de pasage scurte, scose din textu, fără legătură, cu intențiunea de a ne descrie pe noi ca omeni dușmanoși, pe când noi nu facem decât a ne apăra în contra dușmăniei și a prigonitorilor lor. Pe basa acestor tendențioșe citate, pe cari le numesce „schlagvortok” (Schlagwörter) și pe cari le reproduce fără de a espune motivele și ideile conducătoare ale articuloșilor nostri, foia clușiană are cutezarea a arăta cu degetulu asupra noastră și a dice: „etă dușmanii statului.”

„Kol. Közlöny” vorbesce de „impertinență” ce le-ar ceti țilnicu în foia noastră. Ei bine, îl întrebăm: pote fi o impertinență mai mare ca aceea de a arunca în fața cuiva o asemenea acuzare, fără a produce nici măcaru o singură dovadă reală pentru justificarea ei? De ce nu reproduce numita foia articulu nostru întregu, căci nu din câteva „schlagvortok” ci numai din sensulu întregulu articulu se pote vede claru și limpede ce păreri avem și unde țintim? Ne așteptăm ca întrebările, ce le-am adresat Clușienilor în articolulu „Ce mai voru Clușienii dela noi,” să nu fie pe placulu acelora, cari îi ația mereu în contra noastră. Dér abstragendu dela fanatismulu și ura de rassă a d-lor dela „Kol. Közlöny,” ore nu s'ar pretinde dela ei, cari necontinitu se fălesc cu cultura lor ce voru să ni-o impună, ca cel puțin ca diarișii să fie leali și să observe regulile bunei cuviințe, ce se observă de diaristica cultă din tótă lumea? Ori dora „patriotismulu” lor este de așa natură, încatu îi deslegă de tôte îndatoririle ce le are unu omu cultu în societate cultă?

Căderea Chartumului.

Scirea despre căderea Chartumului a produsu mare turburare în Anglia. Tótă lumea așteptă cu nerăbdare vre-o scire despre sörtea lui Gordon. Până acum guvernulu englesu scie numai, că colonelulu Wilson a părăsit Metammehulu la 24 Ianuaru și după 36 de ore a ajunsu înaintea Chartumului, pe care l'a găsit ocupat de Arabi; prin urmare Chartumul trebuie că a cădutu în mânil Mahdiului între 24 și 26 Ianuaru Wilson raporteză, că Arabii au deschis unu focu violentu asupra vaporelor sale, din care causă nu s'a pututu aropia mai tare de Chartum, ca să se informeze de sörtea lui Gordon, ci s'a vădutu silite să se întorcă îndărăt. Doue din vaporele sale însă s'au isbitu de insula Tuti, unde Wilson și omeni săi s'au întărit în șanțuru fiindu espuși foculu lörte violentu alu dușmanului. Wortley raportă acésta la Metammeh, de unde plecă unu vaporu și mântu pe Wilson și escorta sa.

La scirea despre căderea Chartumului, Arabii au ocupat Metammehulu și au salutatu căderea capitale Sudanului cu multe împușcături pe tunuri. Unu număr de triburi, cari până aci se deduseră de partea Englesilor, au trecut la Mahdiulu. Tôte intrările spre Chartum sunt ocupate de trupele arabe. În Halifel Mahdiulu are patru tunuri Krupp de alu căroru focu, precum și de alu tunurilor din Modurman, vaporele englese au fost silite să se întorcă îndărăt. Arabii au ocupat insula Tuti, care se află la intrinirea celor douo brațe ale Nilului înaintea Chartumului. Se pare că tôte edificiile publice din Chartum sunt ocupate de Mahdiulu. După tótă aparența, palatul este distrus. Töre raporte declară, că trădarea a fostu cauza căderii Chartumului, și trădătorulu ar fi Faraz pașa, care comanda valorile orașului și care se fi introdus la 26 Ianuaru pe dușmanu înăuntru. Sgomotele despre Gordon sunt contradicțore; după unele elu ar fi prinsu, după altele mortu.

„Pall Mall Gazette” e de părere, că Anglia nu mai pote înainta spre Chartum, dar nici prin pustiă nu se pote retrage. O astfel de fugă ar face pe orientali să declare de bătută pe Anglia. Garnisonele, dice numita foia, trebuiesc tôte întărite și imediatu să se procedă la despresurarsa Metammehului, ca cel puțin pe Stewart să-lu scape, decă mântuirea lui Gordon a sositu pré târziu.

Mai toate foile recomandă să se trimetă trupe la Suachim, ca să asigure drumul spre Berber, care trebuie ocupat. Se crede că se vor trimite trupe indiene sau din garnisonele Mării mediterane și din Anglia.

Răspunsul Italiei la protestul Porții.

Am comunicat, că Porța a protestat în contra ocupării porturilor dela Marea roșie de către Italia. Guvernul italian a răspuns acum la protestul Porții, declarând Mancini că ocuparea orașelor litorale nu stă în contradicție nicidecum cu respectarea drepturilor de suveranitate ale Sultanului. Ocuparea, zice ministrul italian, a devenit necesară prin retragerea garnisonelor egiptene. »N. fr. Presse« spune că marile puteri nu sunt nicidecum încântate de politica laterală a Italiei, ci aprobă protestul Porții. Nu totuș astfel lucrul cu Franța, ea înclină spre Italia. »Temps« stă de dreptă această zicându:

»Italianii vor să averse partea lor dorințele întregii Europe pentru opera civilizației ce o întreprind ei aici cu atâta curaj și prin care puterea și demnitatea lor în totuș casul vor câștiga..... În fine ei s'au decis: Berlinul era pră departe, Viena n'a întorsă visita; astfel ei au lăsat la o parte Berlinul și Viena, urmând stelei Angliei.«

Francesei cer însă în schimbul aderării lor la politica colonială a Italiei, ca această, să nu-și încerce norocul în Tripolis. Dacă Italia va ținea seamă de această dorință a Franței, nu putem afirma, că e știut cu toată siguranța, că ținta și dorința Italiei este ocuparea Tripolisului. Spre a-și ajunge scopul Italia lucrează mână în mână cu Anglia și în cercurile cele mai bine informate din Roma se crede ca contractată o intervenție a Italiei și Angliei în Sudan. Unii pretind a ști, că răspunsul dat de Granville lui Hassan Fehmi pașa ar fi: Anglia și Italia vor ocupa, în interesul siguranței politice-economice, atâtea puncte pe litoralul Mării roșii câte vor fi necesare, fără să se valem cu această drepturile de suveranitate principale ale Sultanului. De sigur că Porța va persista în protestul său, care va putea avea un efect numai în cazul când va fi susținut de celelalte mari puteri.

Procesul de presă al „Tribunei.”

(Urmare, după „Tribuna.”)

Apărătorul Franciscu Frühbeck: Cu ocaziunea pertractării ultime, ținută înaintea curții cu jurați la 15 Decembrie anul trecut, și-a introdus d-lu acuzatoru pleoaru să arăte că jurații au apărut înaintea baroului acestuia spre scutul de drepturi sublimite înainte cu mai mult de doi ani. Această împrejurare a fost citată ca dovadă de îndelungă răbdarea și indulgența guvernului față de presă, er ruperea armistițiului, ce a ținut atâtu de îndelung între procurorul reg. și presă ca un moment pentru punibilitatea articolului din ziarul supus juraților spre judecare.

De atunci au trecut 7 săptămâni și erăși vi se impune, d-lor jurați, problema, ca să decideți, ca ore subversivă vre-unu atac punibil al presei în contra statului, sau ca acuză ridicată e lipsită de basă. În cazul primu acuzatul urma să fie pedepsit pentru motivul că atâta timp nu s'a mai ridicat nici o acuză. Ce e drept, eu nu susțin, că atunci s'a făcut o cerere în forma această și nici nu susțin, că aqi s'a cerut verdictul d-vostre de „vinovat”, din cauză că dela acuzarea ultimă a trecut un interval de timp atâtu de scurt, dar e evidentă concluziunea că, precum atunci s'a citat pauza de mai mult de doi ani a guvernului ca un merit, întocmai astăzi se aduce timpul foarte scurt, după care a urmat antecesorei sale această pertractare a curților cu jurați, — se atribuie numai păcătuirii presei locale.

Cu ocaziunea ultimei pertractări înaintea curții cu jurați, jurații au hotărât cu unu unanim „nevino-vat” la întrebarea despre necesitatea — dacă e permis a zice așa — ruperii păcii dintre procurorul regesc și presă. Astăzi aqi fi avându de a vedea expresiunea convingerii, că ore pte-i-se presei atribui ca vină, că vi-se cere pentru a doua ora în timp de șapte săptămâni verdictul d-vostre?

Acuză ridicată e una dintre cele mai grele. Ea se raporta la fapta, care e calificată ca o provocare agitatrică de tăgăduire și răsturnare a existenței de stat și a instituției constituționale a Ungariei; ea se raporta la o pedepsă de până la 5 ani. În adevărul temei destul spre a lua în considerațiune serioasă conținutul articolului, temei destul spre a judeca maturu acuză, ce țintese la îndreptățirea, la onora și libertatea alor doi cetățeni ai acestui stat. Iertați-mi să adaug la această examinare conscientioasă și pe aceea a mea. Acești voiesc să o fac de o parte în convingerea că densa nu va împedea pe nime de a-și deprinde oficiul său de judecător cu deplină asprime la cazul când în articolul s'ar cuprinde întru adevăr provocarea atîțătoare ce i-se impută, de altă parte pëtrunsu de increderea cea mai firmă, că iubirea de adevăr a d-vostre, nesguduiveră prin nici o considerațiune laterală, de sigur nu va declara de punibilă problema sublimă a publicistului de a pasi liberu, bărbătesce și neșpăriațu pentru convingiunile sale.

Articolul incriminat se ocupă cu o cestiune, care — pte ca nici o alta în statul nostru — ia la dispozițiune numai în interesul tuturor cercurilor și claselor popo-

rațiunii, ci deșteptă în măsură extraordinară și patimile tuturor celor care iau parte la aceea. Acesta e deoparte nisuița nețăgăduita de a provoca procesul de asimilațiune a diferitelor naționalități din patria noastră poliglotă în o națiune, sau — unde s'a început deja pe acesta alu acelera, ca naționalităților nemaghiare să li se restrângă totuș mai tare usul limbei lor naționale și să li se îngreuneze totuș mai tare însușirea și cultivarea temeinică a acesteia; de altă parte apărarea purtată cu o energie mai mare sau mai mică în contra acestui atac. Unu detailu alu acestei cestiuni de limbă, restrîngerea dreptului naționalităților de a face usul de limbă lor națională la judecătoria, o ia articolul ca punctu de plecare a expunerilor sale și și eu trebuie să mă ocup cu elu cu atâtu mai mult, cu cât în acelu de acuzatiune se face imputarea, că articolul ridică obiecțiuni în contra folosirii oficiose a limbei maghiare. Acesta imputare e de totuș neîndreptățită. Nu în contra usului legalu alu limbei maghiare oficiose se luptă articolul, ci în contra împerejurării, că usul limbei mămesce se declară de nepermis chiar și în acele casuri, în care legea expresu îl concede.

Pentru explicarea și dovedirea acesteia, concedei-mi să iau în considerațiune legile referitoare la cestiunea limbilor, gena a celor. expunerea și întrebânțarea lor prin organele statului. Cestiunea naționalităților a formatu, cu ocaziunea redobândirii constituției, unu obiectu de căpetenie atâtu de însemnat, încâtu rescriptul Majestății Sale urmatu la adresa primă din 1866 face amintire despre aceea în următorul mod:

»Mai departe considerăm ca de lipsă de a recerca pe magnații și deputații adunați, ca la inițiativa proiectelor regesci se la ale dietei să aducă la desbatere unu astfel de proiect, care să conțină o formulare clară și expresă a drepturilor naționale ale locuitorilor nemaghiari ai Ungariei noastre, extinderea acestora atâtu relativu la dezvoltarea limbei și a naționalității lor, câtu și la raporțele lor politice.«

La aceste Franciscu Deák a răspuns în memorabila sa adresă:

»Și noi scim că sentimentul naționalu ce se dezvoltă pe și ce merge totuș mai tare merită atențiune și că nu se pte de a-lu măsura pe acesta cu măsura trecutului și a legilor mai vechi. Noi nu vom uita, că locuitorii nemaghiari ai Ungariei încă sunt cetățeni ai Ungariei și noi vom acorda prin o lege cu deplină bunăvoință totuș aceea ce ceru în această privință interesele lor și binele publicu.«

Acesta lege se cuprinde în titlul: »Despre egală îndreptățire a naționalităților«, articolul de lege 44 din 1868 al cărui §. 1 alineatul alu doilea zice:

»Egală îndreptățire a tuturor cetățenilor nemaghiari ai Ungariei se pte supune, relativu la usul oficialu alu diferitelor limbi ale țării numai întru atâta unor prescripții deosebite, întru câtu acesta o pretinde ca necesară unitatea țării, posibilitatea practică a guvernării și administrației și deprinderea punctuoasă a justiției.«

§. 7 alu aceleiași legi conține dispoziția, că fie-care locuitoru alu țării pte folosi la judecătorile cercuale limba protocolară sau oficiosa a comunei sale, er la alte judecătoria limba oficiosa sau protocolară a acelei jurisdicțiunii.

§. 8 alu acestei legi dispune: În casurile §-lui 7 judele resolvă acuză sau rugarea, în care s'a predatu instrucția, ascultarea martorilor, repertulu judecătorescu și alte funcțiuni judecătorești atâtu în afaceri de proces, ca și în proceduri penale — o conduce în limba partidelor, ce pte procesul, și respective a persoanelor ascultate: potrocele de pertractare ale proceselor le pte totuși în aceea limbă, pe care și-o alege din afacerile jurisdicțiilor prin invoiala partidelor, ce pte procesul. Concluzul de citați în interesul partidelor citate e de a se concipia în limba lor națională.

Concluzul judecătorescu e de a se concipia în limba protocolului de pertractare.

§. 9 sună: În toate procesele civile și criminale, car sunt de a se purta cu întrevenirea unui avocat la judecătorile de prima instanță relativu la limbă, atâtu la purtarea procesului, câtu și la luarea sentinței, e de a se susținea pretutindenea usul de până acum până atunci, până când va decide legislatura preste regularea definitivă a judecătorilor de prima instanță și peste procedura verbală.

Aceste sunt dispozițiunile car ar avea de a forma baza pentru usul la judecătoria a limbei naționale din partea cetățenilor nemaghiari ai Ungariei; er o schimbare legală nu s'a făcut până acum cu privire la aceste dispoziții. Primulu atac asupra acestor dispoziții s'a întreprinsu în părțile ardelene ale Ungariei, atunci, când președintele tablei regesci din Mureș-Oșorhei, după ce a cercetat în anul 1872 ca comisar ministerialu judecătorile ardelene de nou înființate, a exmisu o ordinațiune contrară legilor.

Președintele: Nu voiesc să restrîng libertatea apărării, dar ilu rog pe d-lu apărător, să nu se extindă așa departe, deorece precedentele enumerate nu se țin de obiectul acuzei.

Franciscu Frühbeck (continuând): Eu cred însă totuși că în adevăr consun cu elu. Dar voi vorbi foarte pe scurt. Plângerea ridicată de către președintele de pe atunci alu tribunalului reg. din Brașov în contra ordinației președintelui judecătoriei supreme din Mureș-Oșorhei precum și interpelațiunea făcută totuș în aceeași cauză din partea deputatului Gustav Kapp, au avut, ca urmare că ministrul de justiție de pe acelu timp, Stefan Bitto, a exmis sub numărul 3977 cu datulu de 3 Aprilie n. 1872 o ordinațiune, prin care dispune că dispozițiile legale, car se raporta la usul limbilor nemaghiare pe la judecătoria, sunt de a se păstra în esență lor neschimbată. Se părea prin urmare, că starea creată prin lege — până la o mică schimbare — are să fie apërata și susținută din partea guvernului. Acesta aparentă a fost însă înșelătoare. Prin ordinațiunea din 15 Noemvre 1875

nr. 32,710 ministrul din acelu anu, Perczel, a dispus că intervențiunea avocaților — fie acesta verbală sau scripturică — numai în acelu casu e de a se primi, dacă acestia la interveniunea lor se vor folosi exclusiv numai de limba maghiară.

Ministrul de justiție — interpelat fiind în casa deputaților pentru procederea sa contrară legilor — n'a fost în stare de a răsturna atacurile ridicate în contra și declară (la 22 Februarie 1876): că deorece densul, starea ce s'a născut și s'ar pte nasce pe lângă legea actuală din cestiunea limbilor, nu o consideră de principoasă nici în interesul statului nici a deprinderii justiției și deorece elu ține, că o îmbunătățire radicală a acestor stări e posibilă numai pe calea legislativă, de aceea va ține de a sa datorință de a exopera sanarea rului existentu prin unu proiect clar — care se escludă orice interpretare falsă.

Acestu proiect de lege nu s'a adus încă până acum, din contră însu cu datulu de 8 Aprilie 1878 s'a trimis din nou o ordinațiune a ministrului de justiție către judecătorile încă neascultătoare prin care li s'a ordonat strictu, ca în procesele civile și criminale, car se pte cu intervențiunea de avocați, să se concedă numai usul limbii maghiare. Astfel s'a întâmplat, că tribunalul reg. din Sibiu în ședința sa dela 14 Decemvre 1881 sub n-rulă 7544 a luat concludul, ca actele avocațiale ce nu se vor preda în limba oficiosa a statului, începându din 1 Ianuarie 1881, să se respingă.

De pe acestu timp se întâmplă aci, ca și în alte locuri mai înainte deja, aceea desconsiderare a drepturilor acordate de lege ale cetățenilor nemaghiari ai aceste țări, — relativu la usul limbii lor naționale. Abstragându dela aceea, că avocații ca reprezentanți ai partidelor, ce și ceră dreptul, sunt siliți a se folosi exclusiv de limba maghiară în actele lor, la pertractările înainte judecătorilor civili și la apărarea susținută înainte judecătorului criminalu, — se mai concipiază în limba maghiară rezoluțiunile pirorilor și a cererilor, repertulu luat cu martorii, potrocele de pertractare, citațiunile și sentințele judecătorești — exclusiv numai în limba maghiară și în procesele civile și criminale, car se pte fără intervențiunea avocaților.

Trebue apoi, dacă acesta stă în contradicție cu legea, să considerăm ca neîndreptățită sau chiar punibilă fapta că se vorbeste cu durere de acelu ce se face sentimentului unei părți a cetățenilor Ungariei? Pte-se trage la răspundere autorul articolului incriminat, dacă elu, cu considerare la aceea că pertractarea finală are de scop a deștepta convingerea generală, că pedepsă e echitabilă și trebuincioasă, că această pedepsă e în faptă o satisfacțiune, — elu, autorul consideră ca unu lucru nelogicu că pertractarea finală a unui procesu criminalu, s'a purtat în o limbă, pe carea cei prezenți, sau cel puțin, o parte a acestora nu o înțeleg? I se pte impune culpabilitate autorului, care numesce asupra faptulu, că acușati sunt apërați în o limbă pe carea ei nu o pricepu, că acestora li se publică sentința în o limbă neînțelesă de danși, cu tote că limba lor națională e o limbă universală, o limbă a unei națiunități egalū îndreptățite în Ungaria?

Dacă și în lupta pentru bunuri materiale e îndreptățită; cu câtu mai tare trebuie să fie îndreptățită lupta pentru naționalitatea proprie, după-ce credința și atragerea către acesta trebuie să se privească nu numai ca unu drept, ci și ca o datorință a fiecărui individū? Cu atâtu mai tare trebuie să stimeze această luptă publicistulu care în calitate de expresiunea opiniunii publice, e chemat de a critica aceea ce se întâmplă publice, — e chemat de a indica urmările ce sunt în stare să le provoce întocmirile și dispozițiile ce ating interese publice. (Va urma.)

SCRILE DILEI.

Academia română, în ședința sa dela 26 Ianuarie (7 Februarie) 1885, a luat următoarea deciziune:

»Vedându că raportul anual alu secretarului Secțiunii istorice a Academiei relativu la Mișcarea literaturii istorice în România și în străinătate »urmată în decursul anilor 1880 și 1881, publicat în Anale pe 1881—1882 (seria II, tom. II) »Sec. II p. 165—330) s'a tradus în limba germană și s'a adresat prin acesta la unu cercu de cetitori multu, »mai numerosu, putându provoca o discuțiune publică prin foile streine;«

»Academia declară, că nu ia nici unu felu de răspundere pentru părerile cuprinse în raporturile anuale »ale Secretarilor de Secțiunii.«

—0—

Ministrul cultelor și instrucțiunii Trefort are de gând să înființeze în comitatul Coșiocnei încă de școale de stat.

—0—

Comisiunea de cinci, care lucrează statutele reunei dă maghiarisare din Clușiu, a ținut la 5 Februarie n. o ședință, alu cărei rezultat face pe »Kolozs. Koz.« să-și iasă din fire de bucurie, zicându că publiculu în curându se va afla în fața unui faptu indeplinit. »Sermani Sisifi!«

—0—

D. T. Văcărescu, până cum ministru plenipotențiaru alu României la Bruxelles, e permutat în aceeași calitate la Roma.

—0—

»Națiunea« spune, că negocierile pentru răscumpărarea liniei Lemberg-Cernăuți-Iași se vor începe în curându. D-ni de Kunhelt și dr. Weisel, delegații consi-

liului de administrațiune ai acestei linii, au revenit în București. Se țice că compania ar fi cerând 90 de milioane pentru a ceda României partea românească a acestei linii, în întindere de vr'o 230 de kilometri.

—0—

Congresul internațional al poștelor a fost deschis la 4 Februarie în Lissabona.

—0—

O'Donovan Rossa, care merge spre însănătoșare, a publicat un manifest, în care amenință cu reprasalii în contra Englezilor ce trăiesc în America, deoarece el bănușese că Dudley a fost plătit de guvernul englesc și trimisă ca să-l omore.

—0—

«Daily News» a primit din Egipt știrea, că în Chartum au fost măcelărite 2000 de persoane.

Fóia «Magyar Allam».

Oradea - mare 25 Ianuarie v.

«Magyar Allam», N-rii 35 și 36 din 5 și 6 Februarie n. 1885 din incidentul proceselor de presă ultime nemesce pe diariștii români împreună cu curtea cu jurații din Sibiu «trădători de patriă». Astfel aștită acest organ — scris, veți Dómne, în spirit eclesiastic — publicul său cetitoru asupra poporului român. Scimă cu toții, că dorința cea mai fierbinte a diaristică maghiare este de a-ne învrășmași cu toată lumea și «M. A.» firesce nu poate face excepțiune. De aceea l'amă lăsa și pe el s'... cânte la Innă, decât n'amă sci câte sacrificii morale și materiale se fac în favorul lui din partea unor preoți cari țin a fi români.

Intrebăm acum pe respectivii d-ni preoți, că ore cu ce inimă și cu ce conștiință fac pentru «M. Allam» câte 30—40 de slujbe — intentiones — ori și-lu prenume cât cu 20 de florini, precând multe foi românesce au apus din lipsa de abonanți, ér altele și acum numai vegetează, — cum este d. e. și «Fóia bisericească din Blasiu?» E recomandabil a ceti din când în când și foi inimice ca să scimă ce păreri desvóltă, dar ca preoți români suntem datorii a-ne prenumera mai înainte la foi române, chiar cu risicul de a nu poté avé și pe «M. Á.»

E păcat și «crimen laesae nationis nostrae» a-ne rugă pentr'unu inamic și a-lu sprijini materialmente, — când el din ajutorul primit dela noi își fabrică arme pentru a luptă contra noastră. — Dixi.

Din parlamentul român.

(Camera)

Ședința dela 25 Ianuarie. — D. Secretar C. Zamfirescu dă citire mai multor comunicate care se trimet la comisuniile respective; între acestea: Mai mulți locuitori din Comuna Albesci, județul Fălciu, ceru a fi inproprietariți. Mai mulți rezerviști din capitală ceru a li se da mijloce de existență, până la inproprietarirea. Se citește o propunere scrisă de mai mulți deputați, prin care se cere modificarea legii pensunilor dela 1868 în sensu ca funcționarii atât civili cât și militari să potă trece la pensii avându etatea de 50 ani. D. ministru alu domeniilor dă citire unui proiect de lege pentru un credit de 2,000 fr. D. Mihăilescu prezintă o petițiune a corpului profesoralu dela Seminarul din Galați, prin care ceru să beneficieze și ei de legea de gradatiune.

D. raportor Porumbaru, dă citire raportului și proiectului de lege pentru înființarea de turguri de vite în orașele Severin, Constanța și unu în Burdugen (Moldova de sus Șucéva, — proiect depus de d. ministru alu Domeniilor. Se prevede cheltuelile pentru înființarea turgurilor, să se facă jumătate cheltuelile de către Statu, și câte un sfert de către județ și comună. D. ministru alu Domeniilor cere ca acestu articol să se modifice în sensul ca cheltuelile să se repartizeze în părți egale între statu, județ și comună. D. Karp, întrebă, care este suma rotundă la care s'ar urca cheltuelile. D. ministru alu Domeniilor răspunde d-lui Karp, că fixarea cheltuelilor pentru unu turgu se ridică la 900,000 lei. D. Codrescu țice că Statul singuru ar trebui să se însărcineze cu cheltuelile acestor turguri, scutind astfel județele de sarcini nou.

D. raportor Porumbaru, susține raportul; d-sa declară că județul cât și comuna Severin primesc cu cea mai mare plăcere acestu turgu, dacă însă celelalte județe nu voru voi a primi, de sigur că acolo nu se voru înființa. D. Karp întrebă cam cât aproximativ se voru urca veniturile acestor turguri.

D. ministru alu comerțului țice că nu poté fixa aproximativ veniturile și când s'au hotărât pentru înființarea acestor turguri, a avut în vedere nu profitul celu poté trage, ci crearea unui debușeu acestei ramuri de avuție națională care astfel ar înflori, mai cu sémă că astfel de turguri ar puté apăra vitele noastre de epizootii, și orice comersant din străinătate va găsi totdeauna sub privegherea sanitară. Conchide rugându Ca-

mera să binevoiescă a primi acestu proiectu, deoarece d-sa a avut chiar cu județul discuția în acestu privință, și că județul primesce cu mare plăcere aceste sarcini.

D. Președinte dă citire amendamentului propus de d. Codrescu, care țice că toate cheltuelile să fie pe séma Statului, rămându toate drepturile totu Statului

D. Cerchezu susține amendamentul d-lui Codrescu.

D. Karp arată că raportul din practicul punctu de vedere lasă multu de dorit. Nici unu comerciant străinu nu va veni la Severin să cumpere porci când va sci că nu poté trece granițele. Aceste cheltueli voru fi zadarnice, deoarece granițele ne voru fi închise. Propune a se retrămite acestu lege din nou în studiul secțiunilor. D. ministru alu domeniilor răspunde dlui Karp arătându că argumentațiunea d-sale e greșită. D-sa susține a se face legi de prevedere, nu legi de experiență. D-sa țice că trebuie să ne preparăm să fim organizați gata, ca atunci când veți denunța convecțiunea comercială, să nu aibă țera a suferi nimic. Combate amănarea propusă de d. Karp, deoarece acesta ar descurăgia și activitatea ce se cere dela guvern, ar face și unu rău efectu pentru țera. — Se pune la votu legea în totu și se primesce.

Academia unguresc.

În ședința Academiei unguresce dela 3 Februarie vorbi mai întâiu profesorul Sigmund Simonyi, care cugetă a ține unu șir de disertațiuni academice asupra obiecțiunilor ridicate de Paulu Hunfalvy în scrierea vólantă: «Linguistica și instrucțiunea limbii.» (Nyelvtudomány és nyelvtanítás, Budapest 1884), în contra lingvistice moderne maghiare, reprezentându față cu Hunfalvy tesa stabilită de Mansvet Riedl și de Iosif Budenz, că trupinile séu temele cuvintelor unguresce la începutu erau cu o vocală mai lungă, de cum suntu ele astăzi. Pentru susținerea tесеi sale aduce următoarele argumente:

Ântăiu demustră din limbile înrudite că cuvintele ugrice (astfelu se numesc limbile din Nordul Asiei, cari se înrudesc cu limba unguresc) aveau desinențe vocalice, cari în unele limbii ugrice numai în timpul mai din urmă au dispărut. — Alu doilea produce din monumentele vechi unguresce număruse urme despre desinențe vocalice originale, cari altmintrelea nu s'ar puté explica. — Alu treilea demustreză, că multe cuvinte străine, cari înțrăre forte de timpuriu în limba maghiară, avură desinențe vocalice, pe cari apoi cu timpul în limba maghiară le perdură. — Alu patrulea demustră, că vocală numită legătore, în care s'a conservat până astăzi o rămășiță din vechia desinență vocalică a temei (în cuvintele: ház-a-k, ir-o-mány, ir-o-gat) vocalele dintre cele două liniore nu suntu vocale legătore, ci suntu vocale, cari odinioară se aflau în trupina cuvintelor și forméză o parte integrantă a cuvântului.

Așa că în cuvântul ház nu este reprezentată adevărata trupină, ci aceea este ház-a așa în ház-a-m, ház-a-d, ház-a-ja; în ház-a-k numai k representă caracterul pluralului și este derivat dintr'unu t. Firesce, că (t) a avut după sine una séu două vocale, ca să potă trece în k și anume a trebuit să fi fostu teo séu tea, și stă în legătură cu trupina dela több, tav-ab. În limba Barmană «omeni» se exprimă prin luto, care însemnă multitudo hominum, lu însemnă omu, to mulțime, așa au ținut și protopărinții Maghiarilor actuali, oninioră haz-a-ko séu haz-a-teo casă mulțime, case; hal-a-k pesce, mulțime séu pesci; și noi Români încă formăm pluralul printr'unu cuvânt ce însemnă felu precum vinu pl. vin-urii, mai de multu vinu-urá séu vinovoră.

Decă amă urmări acestu cestiune interesantă ne-ar duce prea departe. Acestu vocală importantă nu se poté privi dér ca o simplă vocală, la care să servescă numai spre a ușurá pronunțatiunea. Hunfalvy precum în istoria propagă teoriile cele mai absurde, astfel caută și în lingvistica maghiară să propage teoriile cele mai greșite, pe basa căroră nu poté explica nici cele mai elementare procese fonologice și morfologice ale limbei maghiare, ci după teoriile lui Hunfalvy la totu momentulu trebuie să alergi la vocale legătore și să dai cuvintelor forme, cari n'au esistat nici odată în limba maghiară așa după Hunfalvy trebuie să desparți kalap-om, kalap-od, ér după ceilalți desparți kalapo-m, kalapo-d, etc.

Așa dar și la Maghiari în limbistică, suntu două școle: una a lui Hunfalvy, alta a lui Budenz. Amândoi de origine germani. Tot unu germanu Oswald demustră pe basa limbei maghiare, că némulu ungurescu nu este capabil de o cultură și civilizațiune mai înaltă. Apoi să nu stai incremenit, când pe noi Români ne totu torturéză cu cultura ungurescă, când noi absolutamente nu ne putem însuși cultură dela Unguri. Dară nici n'avem trebunță de cultura lor, pentru că nouă Românilor ne stau la dispoziția alte culturi multu mai superioare și mai originale și mai acomodată cu firea și cu spiritulu limbei nostre, cum este cultura latină, francesă,

italiană, spaniolă și chiar cea greacă vechiă, cu cari avem multe legături. Cu Unguri n'avem alte legături, decât acelea ce le are aurulu și argintulu printre stânci, printre cari se află.

SCRİ TELEGRAFICE.

Budapesta, 9 Februarie. — Conferența opozițiunii moderate a stabilitu textulu resoluțiunii ce voiesc să-o propună în contra proiectulu de reformă a camerei magnaților. În Conferența partidei tisaiste s'a începutu discuțiunea generală asupra acestui proiectu și se va continua mâne.

Budapesta, 9 Februarie. — Adunarea generală constituantă a reuniunii pentru industria de arte alese pe Trefort de președinte, pe ministru Szecheny Bela și pe Lyphay de vice-președinti.

Paris, 9 Februarie. — Poliția a arestatu douăzeci de anarhiști, cari ținură discursuri prin cari ațitau și îndemneau poporul la prădare. Toți cei ce au arangiatu întrunirea metinguarilor anarchiste pe ziua de eri au fostu arestați.

Viena, 9 Februarie. — Adunarea generală a societății de acțiuni dela Stadttheater au decisu lichidatiunea.

DIVERSE.

Norocū ori focū. — Norocul este ciudat; la unii vine pe saltea, țără nici o muncă din partea lor, alții însă alergicu cu gura căscată după densusu, dar le ese cu totulu secū. Ce e dreptu, se întâmplă adesea chilipiruri. Se vedu pe tota ziua omeni perduți, cu averea prăpădită și incapabil de a-și scote viața prin munca lor, pûnându mâna pe zestre fabuloasă și sperându lumea cu gusturile lor desordonate. «A datu noroculu peste densusu,» țice lumea când se impedică de asemenea fericiți muritori. Cam la acesta se gândea de sigur și bietulu Riffel împărtitor de anunțuri, când a primitu următoarea scrisore: «Ingerășulu meu! Te-i minuna de îndrăsnela mea, dar dragostea iartă toțe; sunt sigură că-ți aduci aminte de mine, pentru că mie imi împarți de două trei ori pe ți, după cum mă împinge gândulu ca să viu să te vedu, anunțurile tale; și credu că ai băgat de sémă cu căță dragoste te privem. Ah! imi vine să plângu ca o nebună când te vedu cu aerulu țeu așa de măreț, împărtind la anunțuri pe la trecători. Scumpul meu ingeru, sunt veduvă, țeneră și plăcută, după cum ai pututu vedea singuru, cu 8,000 lei venit și cu o mulțime de pretendenți; dar de când te amă vedutu, nu te vreau de cătu pe tine. Te viu acceptă astă séré ca să vorbim, și o să veți mai bine de două sute din anunțurile tale pe cari le-am pastrat ca suveniru dela tine. Astă séré la 8 ore. Amelia, veduvă Champion, proprietăresa strada Pigalle 22, catulu 1, pe partea din dosu. P. S. Cu toțe acestea scriem unu bilețulu ca să știu decă ții la mine, căci fără asta nu mai veni. Amelia care te iubesc.» — Cine s'ar fi gânditu că acestu dragălaşă scrisore avea să aducă pe Riffel înainte tribunalulu corecționalu? Iată cum povestesc lucrulu reclamantulu Chataignon: «Așa este, recunosc că am făcutu o glumă cu Rifflet, care de feiulu séu este forte fudulu, inchipiundu și că toțe muerile se prăpădesc după densusu, și credendu, fiindu că nu-și cunosce părinții, că se trage din viață mare... Rifflet: Necunoscându-mi etimologia și avându gusturi superioare sörtei desgustătoare în care m'a aruncat natura, cu dreptu cuvântu poté să am o asemenea credință. Președintele (cătră reclamantulu): În sfârșitu, te a bătutu pentru păcătura ce 'i ai făcutu? Rifflet: Mă rog, d-le președinte, lucrulu este teribilu! Când ajungu la catulu întăiu, în partea din dosu, mă pomenescu cu unu omă cât unu munte că mă dă în ghiontu jos pe scară; atunci, citind din nou scrisorea și cunoscându condeilulu lui Chataignon, m'am ținut numai decătu: «el' m'i a făcutu măgăria asta.» Chataignon: Asta nu-ți da dreptulu să mă omori în bătaie, cum 'm-ai făcutu. Rifflet: Nu, dar, d-le președinte, pune-te în locul meu; eram nebunu de bucurie când am primitu scrisorea (o citește.) Numai de cătu m'am dusu la cărciumarul de alături, am bėutu câteva pahare ca să mă răcorescu și am cerutu ca să scriu acelei persoane, cărei 'i-am trimis scrisorea, m'am mai cinstitu pe urmă cu o cea de vinu, fiindu că eram prea turmentat. Chataignon: Așa faci toți bețivii. Președintele: Tac din gură! Rifflet: Pe urmă m'am ținut: ce facu cu Augustina, buna mea prețină pe care nu o mai poté ține, de vreme ce o să iau pe veduva cu 8,000 lei venit? Nu vremă să o reducu la funcțiunea nenorocită de muritoare de fόμε, și m'am hotărutu să o cãpătescu. Am dat'o dar unu tinichigiu pe unu pachetu de tutunu; când i-am spus Augustinei acesta, ea m'a răspunsu pré bine! și s'éra mă pomenescu aruncat jos din capulu scării, că puteam să-mi rup și gatul! Președintele! Destulu! Rifflet: Și inchipuesceți, d-le președinte, că Chataignon și cu mine eram prieteni ca Oreste cu Pilatu, după cum ne învață vechiulu testamentu. Președintele: Destulu! Șeți jos! Chataignon: Fiindu că eram prieteni, trebuia să riți și tu. Rifflet: Te desprețuescu, asta am să-ți spunu. Chataignon: Și eu... Președintele: Faceți bunătate de țăceți din gură! Rifflet: El imi procură intreruperi sinalagmatic. Tribunalulu ilu condamnă la optu zile închisore. Chataignon: Ia să vedem Rifflet... Prieteni vechi... Rifflet (cu maiestate): Pei din chi mei.», Dreptulu. «

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurelu Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 8 Februarie st. n. 1885.

Rentă de aur 4%	98.25
Rentă de hârtă 5%	94.20
Imprumutul căilor ferate ungare	146.25
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (1-a emisiune)	99.30
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortizarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (3-a emisiune)	107.40
Bonuri rurale ungare	102.00
Bonuri cu cl. de sortare	101.50
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	101.50
Bonuri cu cl. de sortare	101.00
Bonuri rurale transilvane	101.50

Bonuri croato-slavone	100.00
Despăgubire p. dijma de vină ung.	98.50
Imprumutul cu premiu ung.	118.90
Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	118.00
Renta de hârtă austriacă	83.45
Renta de arg. austr.	84.00
Renta de aur austr.	106.75
Losurile din 1860	137.50
Acțiunile băncii austro-ungare	866.00
Act. băncii de credit ung.	312.75
Act. băncii de credit austr.	303.40
Argintul — Galbini	5.80
Impărătesci	9.77 1/2
Napoleon-d'or	60.30
Mărci 100 imp. germ.	123.70
Londra 10 Livres sterlinge	123.70

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Ianuarie st. v. 1884.

Cump.		vënd.	
Renta română (5%)	—	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93 1/2	—	—
» convert. (6%)	88	—	—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	32	—	—
Credit fonc. rural (7%)	98 1/2	—	—
» „ „ (5%)	84 3/4	—	—
» „ „ urban (7%)	96	—	—
» „ „ (6%)	90	—	—
» „ „ (5%)	83	—	—
Banca națională a României	1195	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	280	—	—
» „ Națională	207	—	—
Aur	11 1/2%	—	—
Bancnote austriace contra aur	—	—	—

Cursul pieței Brașov

din 9 Februarie st. n. 1885.

Cump.		Vënd.	
Bancnote românesce	8.70	8.72	—
Argint românesc	8.50	8.60	—
Napoleon-d'or	9.75	9.77	—
Lire turcesce	10.98	11.00	—
Imperial	9.98	10.00	—
Galbeni	5.70	5.76	—
Scrisurile fonc. » Albina	100.50	101.00	—
Ruble Rusești	128.00	129.00	—
Discontul	7-10 % pe an.		

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturii.)

INSCIINTARE.

Subscrisul are onôrea a face cunoscutu on. publicu că a deschis aici unu

C U R S U

spre învățarea desemnului de croielă și a croitului pentru haine de dame.

instruându după cel mai nou metodă parisană și academică.

Elevii se instruiază după unu metodă ușoră astfel, încatu însiși pot lua măsură și croi cu garanție și asigurare în timpul câtă ține cursul de instruire. În același timp se instruiază și în lucrări practice. Atestate numeroase se pot prezenta. Onorarul pentru orele de instrucție se stabilește prin învoiere prealabilă. Fete sêrace primesc instrucția gratuită Subscrisul recomandându-se cu totu adinsul publicului p. t., se rōgă de cercetare câtă mai viuă.

Locuința mea se afă în strada Căldărarilor, casa lui Montaldo Nr. 458 scara I, etajul I, ușa Nr. 3.

Cu totă stima

J. Graf, instructoru de croiță.

Mulțămită generală din Viena, Peșta, Pojunu, Aradū, Alba-Iulia, Sibiu.

Adeverimū că amū învățatū dela d-lu J. Graf în timp de 6 săptămăni completū desemnul de croiță pentru haine femeesce și compunerea lorū. Dreptū aceea ne simțim atinse în modū plăcutū, de a exprima dlui J. Graf mulțămīta nōstră pentru ostentā și diligența sa și de a-lu putē recomanda pretundenea cu privire la cunoscīțele sale speciale și la metodulū seu ușorū de cuprinsu.

Alba-Iulia, în Iulie 1884.

Pópp Györgyné, Ince Sándorné, Emilia Nicola, Irene Frölich, Ana Siebert, Ida Löw, Hermina Mendl, Irena Halasz. Și tôte elevele.

Bóle secrete

le vindecū pe basa celei mai nouē constatāri ale sciinței, chiar și casurile cele mai desperate fără ca cineva să fie împiedecatū dela lucrulū seu. Asemenea vindecū urmārile rele ale pēcatelorū tinereței (onania), slăbiciune de nervi și impotența. Mare discrețiune. Ne rugămū pentru descrierea completă a bólei.

Dr. Bella,

membru alū mai multorū societăți sciințifice etc.

6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

De observatū.

Epilepsia.

Cei ce suferū de spasurū, de cārcei și de nervi găsescū ajutorū sigurū prin metoda mea. Onorariile se dau după ce se vorū observa succese. Tractarea în scrisū. S'au vindecatū sute de ómeni.

Prof. Dr. Albert,

distinsū, pentru deosebitele succese, de cātră societatea sciințifică francesă cu marea **medaliă de aurū cl. I.**

6. Place du Frône, PARIS.

Mersulū trenurilorū

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a călei ferate orientale de statū reg. ung.

Predealū-Budapesta					Budapesta-Predealū					Teiușū-Aradū-Budapesta					Budapesta-Aradū-Teiușū.				
Trenū accelerat	Trenū de persóne	Trenū omnibus	Trenū de persóne		Trenū de persóne	Trenū omnibus	Trenū accelerat	Trenū omnibus		Trenū de persóne	Trenū omnibus	Trenū omnibus		Trenū de persóne	Trenū omnibus				
Bucuresci	7.15	—	—	—	Viena	8.25	8.35	3.30	8.00	Teiușū	2.39	9.50	8.20	Viena	8.25	8.35			
Predealū	1.09	—	—	3.50	Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47	Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10	Budapesta	8.00	6.55			
Timișū	1.33	—	—	10.15	Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36	Vințulū de josū	4.04	11.09	—	Szolnok	11.14	12.28			
Brașovū	2.06	—	—	10.50	P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09	Șibotū	4.35	11.43	—	Aradū	3.35	5.30			
Feldióra	2.16	6.30	5.45	—	Oradea mare	4.11	5.13	3.20	—	Orăștia	5.02	12.13	—	Aradū	4.00	6.20			
Apatia	3.03	7.41	7.07	—	Várad-Velenceze	4.21	9.37	3.25	—	Simeria (Piski)	5.44	1.22	—	Glogovațū	4.16	6.39			
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	—	Fugyi-Vásárhely	4.40	9.45	—	—	Deva	6.05	1.48	—	Gyorok	4.47	7.19			
Homorodū	3.51	8.53	8.51	—	Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	—	Branicica	6.34	2.21	—	Paulișū	5.02	7.39			
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	—	Rév	5.46	11.41	4.31	—	Ilia	7.01	2.54	—	Radna-Lipova	5.25	8.11			
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	—	Bratca	6.09	12.15	—	—	Gurasada	7.15	3.09	—	Conopū	5.57	8.49			
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	—	Bucia	6.28	12.48	—	—	Zam	7.49	3.48	—	Bêrzova	6.18	9.18			
Mediasū	6.00	12.11	1.23	—	Ciucia	6.52	1.48	5.28	—	Soborșin	8.32	4.37	—	Soborșin	7.11	10.27			
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	—	Huedin	7.32	3.21	6.01	—	Bêrzova	9.19	5.30	—	Zam	7.48	11.18			
Micăsasa	7.02	1.29	3.06	—	Stana	7.51	3.54	—	—	Conopū	9.40	5.58	—	Gurasada	8.22	11.57			
Blașiu	7.02	1.29	3.06	—	Aghiriș	8.12	4.34	—	—	Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24	Ilia	8.40	12.27			
Crăciunelū	7.38	2.26	4.15	—	Ghirbėu	8.24	4.52	—	—	Paulișū	10.32	6.56	8.41	Branicica	9.02	12.57			
Teiușū	7.55	2.48	4.44	—	Nedeșdu	8.38	5.11	—	—	Gyorok	10.48	7.15	9.01	Deva	9.32	1.45			
Aiudū	7.55	2.48	4.44	—	Clușiu	8.57	5.40	7.08	—	Glogovațū	11.17	7.48	9.30	Simeria (Piski)	10.12	2.58			
Vințulū de susū	—	3.12	5.10	—	Apahida	9.23	6.00	7.18	—	Aradū	12.32	8.05	9.45	Orăștia	10.47	3.46			
Uióra	—	3.19	5.19	—	Ghirbėu	9.50	6.29	—	—	Szolnok	12.00	8.45	6.10	Șibotū	11.14	4.20			
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	—	Clușiu	11.15	8.14	8.29	—	Budapesta	4.00	2.10	7.27	Vințulū de josū	11.46	5.06			
Ghirisū	8.48	4.10	6.38	—	Apahida	12.04	9.49	8.53	—	Viena	7.44	6.40	—	Alba-Iulia	12.21	6.15			
Apahida	—	5.39	8.51	—	Uióra	12.12	9.58	—	—	Teiușū	6.20	—	—	Teiușū	12.53	7.00			
Clușiu	10.08	5.59	9.18	—	Vințulū de susū	12.19	10.07	—	—	Aradū-Timișóra					Simeria (Piski) Petroșeni				
Nedeșdu	10.18	6.28	8.00	—	Aiudū	12.45	10.42	9.17	—										
Ghirbėu	—	6.54	8.34	—	Teiușū	1.15	11.32	9.40	—										
Aghirișū	—	7.10	8.59	—	Crăciunelū	1.44	12.03	—	—										
Stana	—	7.25	9.35	—	Blașū	2.00	12.24	10.12	—										
Huedinū	11.33	7.49	10.16	—	Micăsasa	2.34	12.43	—	—										
Ciucia	12.06	8.11	11.04	—	Copsa mică	2.52	1.22	10.45	—	Aradū	6.00	12.30	—	Simeria	3.08	—			
Bucia	—	8.52	12.17	—	Mediașū	3.27	2.24	11.07	—	Aradulū nou	6.26	12.54	—	Streiū	3.45	—			
Bratca	—	9.11	12.47	—	Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	—	Németh-Ságh	6.51	1.19	—	Hățegū	4.33	—			
Rév	12.25	9.29	1.21	—	Sigișóra	4.50	4.17	12.15	—	Vinga	7.28	1.50	—	Pui	5.19	—			
Mező-Telegd	1.11	9.29	2.05	—	Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	—	Orczifalva	7.49	2.12	—	Crivadia	6.05	—			
Fugyi-Vásárhely	—	10.27	3.08	—	Homorod	6.47	7.07	1.32	—	Merczifalva	8.09	2.30	—	Banița	6.43	—			
Várad-Velințe	—	10.46	3.39	—	Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	—	Timișóra	8.58	3.15	—	Petroșeni	7.00	—			
Oradia-mare	1.49	10.56	3.55	—	Apatia	8.09	8.46	2.24	—	Timișóra-Aradū					Petroșeni-Simeria (Piski)				
P. Ladány	—	11.04	4.06	—	Feldióra	8.41	9.20	2.44	—										
Szolnok	—	1.54	7.30	—	Brașovū	9.20	10.15	3.15	—										
Buda-pesta	3.14	11.14	7.30	—	Timișū	—	6.00	3.25	—										
Viena	5.10	11.47	7.30	—	Predealū	—	6.57	4.03	—										
	7.30	7.44	6.40	—	Bucuresci	—	7.32	4.28	—	Timișóra	12.25	5.00	—	Petroșeni	8.56	—			
	2.00	6.20	2.00	—					10.25	Merczifalva	1.16	5.56	—	Banița	9.37	—			
										Vinga	2.04	6.50	—	Crivadia	10.09	—			
										Németh-Ságh	2.25	7.11	—	Pui	10.48	—			
										Aradulū nou	2.54	7.44	—	Hățegū	11.26	—			
										Aradū	3.10	8.00	—	Streiū	12.06	—			
														Simeria	12.37	—			

Nota: Órele de nopte suntū cele dintre liniile gróse